

ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

Важливим елементом є суб'єкт управління забезпеченням фінансово-економічної безпеки, яким є власники та керівництво, підрозділ фінансово-економічної безпеки підприємства. Щодо об'єкта управління, то в рамках механізму ним є економічна та фінансова безпека, загрози та ризики зовнішнього та внутрішнього середовища, результати функціонування підприємств, економічні та фінансові показники діяльності.

Також слід виділити елемент механізму управління такий як функції управління, серед яких: планування; організація; мотивація; контроль; регулювання; аналіз [1, с. 131-136].

В рамках механізму слід виділити методи управління, використання яких дозволить підвищити результативність механізму, забезпечити досягнення сформованої мети. Серед таких методів слід виділити: правові; фінансово-економічні; інформаційні; адміністративні; соціальні; організаційно-технологічні [2, с. 25-26; 3].

Не менш важливу роль відіграють принципи управління, які дозволяють визначити вимоги та їх дотримуватися в процесі формування, впровадження та використання механізму управління, що підвищує його ефективність, результативність. Під час застосування механізму управління забезпеченням фінансово-економічної безпеки слід дотримуватися таких принципів: моніторинг; управління першими симптомами; законність; економічність; своєчасність; взаємозв'язок; доступність; гнучкість; інформативність; результативність; оперативність; координація роботи; відповідальність; інтегрованість; збалансованість інтересів; програмно-цільове управління; безперервність; узгодженість; об'єктивність та варіативність; інноваційність; комплексність; удосконалення [1, с. 126-131; 4, с. 88-90].

Важливе значення для використання, впровадження механізму управління відіграє система забезпечення, а саме: інформаційне, правове, фінансове, програмне, кадрове, організаційне [1, с. 72-75; 5, с. 39-40].

В межах механізму управління забезпеченням фінансово-економічної безпеки підприємств передбачено поділ всіх етапів на дві складові: економічна безпека; фінансова безпека. Відповідно в рамках кожної складової механізму управління передбачено реалізацію взаємопов'язаних етапів. Подібний поділ обумовлений тим, що економічна та фінансова безпека є взаємопов'язаними на рівні підприємства, але досягнення бажаного рівня безпеки є можливим за умови здійснення управління видами безпеки відокремлено.

Етап 1.1 аналізу та оцінки економічної ефективності діяльності підприємства – дослідження та оцінка показників виробничої діяльності, тобто обсягів виробництва, збуту продукції, витрат ресурсів, отриманого економічного ефекту. Проведення даного аналізу дозволить визначити ефективність використання ресурсів, рівень прибутковості діяльності.

Етап 2.1 аналізу, оцінки фінансового стану підприємства – дослідження показників фінансового стану у поточному періоді, тобто аналіз майнового стану, фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності, платоспроможності, визначення типу фінансової стійкості, формування висновків щодо проведеного аналізу. Реалізація даного етапу направлена на дослідження ефективності роботи підприємства та визначенні проблем, недоліків в роботі.

Етап 1.2 вплив ринкового середовища на економічну ефективність діяльності підприємства – виявлення та врахування подібних факторів забезпечить ефективність діяльності підприємства.

Етап 2.2 вплив ринкового середовища на фінансовий стан підприємства – дослідження та аналіз факторів зовнішнього та внутрішнього середовища. Врахування подібних факторів дозволить своєчасно їх виявляти, нейтралізувати для забезпечення ефективності діяльності.

Етап 1.3 передбачає здійснення оцінки економічної безпеки підприємства в поточному періоді, дає змогу виявити проблеми, слабкі місця. Під час проведення оцінки економічної безпеки враховуються результати оцінки економічної ефективності діяльності, що підтверджує достовірність аналізу.

Етап 2.3 передбачає оцінку фінансової безпеки та дозволяє за результатами проведеного аналізу встановити рівень безпеки в поточному періоді. На даному етапі також враховуються показники оцінки фінансового стану підприємства, що дозволяє підвищити ґрунтовність дослідження. За результатами етапів 1.3 та 2.3 визначається доцільність здійснення управління забезпеченням фінансово-економічної безпеки підприємств. За умови зниження, погіршення показників економічної та фінансової безпеки приймається рішення про необхідність управління забезпеченням фінансово-економічної безпеки. Проте, зростання досліджуваних показників діяльності підтверджує, що рівень фінансово-економічної безпеки є достатнім та відсутня потреба в управлінні.

Етап 1.4 дослідження факторів впливу на економічну безпеку підприємства – виокремлення, вивчення та аналіз факторів, які мають негативний вплив на економічну безпеку.

Етап 2.4 дослідження факторів впливу на фінансову безпеку підприємства – дослідження та аналіз факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, що обумовили погіршення фінансової безпеки.

Етап 1.5 передбачає прогнозування бажаних результатів від управління економічною безпекою підприємства. На даному етапі прогнозується загальний результат роботи підприємства за умови використання механізму управління, тобто визначаються очікувані результати, перспективи розвитку у довгостроковому

періоді. Прогнозування економічної безпеки дозволить визначити бажаний її рівень для підприємства, тобто стан за якого забезпечується стійкість до існуючих загроз. Результати даного етапу будуть враховані під час порівняння із досягнутими результатами, що відбудеться після впровадження механізму.

Етап 2.5 прогнозування бажаних результатів від управління фінансовою безпекою підприємства, який передбачає прогнозування саме показників фінансового стану, рівня фінансової безпеки. Це дозволить визначити бажаний рівень фінансової безпеки, який є достатнім підприємству для забезпечення стабільності його функціонування, фінансового стану. Під час прогнозу визначається ймовірність виникнення загроз, ризиків та їх вплив на показники діяльності.

Етап 6 визначення мети, завдань механізму управління. Основною метою механізму є забезпечення зростання фінансово-економічної безпеки, що забезпечить ефективність функціонування підприємства шляхом захисту від загроз, ризиків ринкового середовища у коротко- та довгостроковому періоді.

Етап 1.7 визначення способів досягнення бажаних результатів діяльності від управління економічною безпекою – на підставі врахування попередніх етапів відбувається виявлення резервів підприємства, переваг, сильних сторін, можливостей, встановлюється необхідність залучення фінансових ресурсів, формуються управлінські рішення, визначається прийнятний рівень відхилень показників діяльності від бажаного рівня. Розробляються оптимальні шляхи підвищення ефективності управління економічною безпекою задля досягнення сформованої мети.

Етап 2.7 визначення способів досягнення бажаних результатів діяльності від управління фінансовою безпекою – за результатами реалізації етапів за складовою фінансової безпеки визначаються переваги, недоліки, сильні та слабкі сторони, можливості, загрози, що характерні для даного виду безпеки, фінансового становища підприємства. Формуються більш оптимальні способи підвищення ефективності управління фінансовою безпекою, що дозволить досягти очікуваних результатів.

Етап 8 є спільним для обох складових та передбачає організацію управління фінансово-економічною безпекою підприємства – визначення повноважень та відповідальності суб'єктів управління, налагодження обміну інформаційними даними, взаємодії з усіма підрозділами підприємства, визначення необхідного ресурсного, кадрового, інформаційного забезпечення, способів мотивації суб'єктів управління.

Етап 1.9 розробка способів відновлення рівня економічної безпеки підприємств. Даний етап передбачає розробку заходів, які направлені на комплексне відновлення ефективності роботи підприємства шляхом підвищення рівня економічної безпеки у коротко- та довгостроковому періодах.

Етап 2.9 розробка способів відновлення рівня фінансової безпеки підприємств – за результатами попередніх етапів формуються напрямки покращення та підвищення рівня фінансової безпеки, які розробляються на підставі врахування показників фінансової діяльності, досягнутого рівня безпеки та направлені на підвищення захищеності від фінансових загроз, підвищення фінансової стійкості, платоспроможності, ділової активності, рентабельності, конкурентоспроможності, фінансової ефективності.

Список використаних джерел

1. Данілова Е. І. Концепція системного підходу до управління економічною безпекою підприємства: монографія. Вінниця: Європейська наукова платформа, 2020. 342 с.
2. Васильців Т. Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення: монографія. Львів: Арал, 2008. 384 с.
3. Мойсеєнко І. П., Марченко О. М. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2011. 380 с.
4. Орлик О. В. Теоретичні аспекти забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств. Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць. Одеса, 2015. Вип. 1. № 56. С. 84–92.
5. Оніщенко М. Л., Дутченко О. О., Шпіцглюз С. О. Економічна безпека як умова ефективного функціонування підприємства. Вісник СумДУ. Серія «Економіка». 2019. № 1. С. 36-42.